



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 448/2010-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. apríla 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., P., zastúpenej advokátkou JUDr. Z. M., P., ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010, takto

**r o z h o d o l :**

1. Základné právo spoločnosti P., s. r. o., vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia spoločnosti P., s. r. o., v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jej advokátky JUDr. Z. M., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Neprípúšťa vstup Mesta P. ako vedľajšieho účastníka do konania vedeného Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. III. ÚS 448/2010.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 448/2010-26 zo 7. decembra 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) 18. októbra 2006 a doplnenou 9. marca 2009 sa Mesto P. (ďalej aj „žalobca“) domáhalo určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. 13443, katastrálne územie P. Okresný súd uznesením z 28. apríla 2008 pripustil, aby do konania namiesto pôvodného žalovaného C., s. r. o., P. (ďalej len „C.“), vstúpila sťažovateľka.

O žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 258/2006-249 zo 7. apríla 2009 tak, že určil, že žalobca je vlastníkom sporných nehnuteľností a žalovaného zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 6 829,43 €. Dopĺňacím rozsudkom č. k. 8 C 258/2006-331 z 18. júna 2009 okresný súd zaviazal žalovaného nahradiť štátu trovy konania v sume 17,09 €. Rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2008 z 21. januára 2010 (ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 2. marca 2010).

Sťažovateľka tvrdila, že je výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností, a zároveň uviedla priebeh udalostí, na základe ktorých prešlo vlastnícke právo k uvedeným nehnuteľnostiam na ňu. V tejto súvislosti poukázala na to, že podľa pozemnoknižnej vložky č. 609, katastrálne územie P., bola vlastníčkou nehnuteľností M. M., rod. B. Podľa osvedčenia o dedičstve sp. zn. 26 D 2590/2004, Dnot 282/2004 zo 6. decembra 2004 vydaného notárkou JUDr. V. Č. ako súdnu komisárkou tieto nehnuteľnosti zdedila MUDr. V. K., ktorá kúpnu zmluvou z 11. augusta 2006 previedla nehnuteľnosti zapísané na LV č. 13443, katastrálne územie P., na M. P. za dohodnutú kúpnu cenu 6 903 000 Sk. Podľa

vyjadrenia sťažovateľky M. P. následne kúpnu zmluvou z 15. augusta 2006 previedol nehnuteľnosti na C. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený 17. augusta 2006. Dňa 18. augusta 2006 C. ako dlžník uzatvoril s veriteľom B., s. r. o. (ďalej len „B.“), zmluvu o pôžičke, predmetom ktorej bola suma 10 000 000 Sk, a na účely zabezpečenia tohto záväzku uzavreli zmluvné strany zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. 13443, katastrálne územie P. Vklad záložného práva bol povolený 22. augusta 2006. Následne 28. novembra 2006 uzatvoril B. s P., s. r. o., H., zmluvu o vykonaní dražby, pričom predmetom dražby mali byť sporné nehnuteľnosti. Súčasťou návrhu na vykonanie dražby bol okrem iného aj prehľad o výške pohľadávky, z ktorého vyplynulo, že 19. augusta 2006 C. uhradil z dlžnej sumy 10 000 000 Sk spoločnosti B. sumu 2 500 000 Sk. Podľa vyjadrenia sťažovateľky sa 11. januára 2007 uskutočnila dražba nehnuteľností zapísaných na LV č. 13443, katastrálne územie P., ktoré vydražil V. P. za sumu 7 400 000 Sk. Na základe kúpnej zmluvy z 8. februára 2007 boli tieto nehnuteľnosti prevedené na sťažovateľku za kúpnu cenu 7 500 000 Sk.

Sťažovateľka namietala závery a odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu. Sťažovateľka predovšetkým namietala, že tak ako prvostupňový súd, tak aj odvolací súd tvrdili, že sporné nehnuteľnosti prešli na základe zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“) k 1. máju 1991 na žalobcu, a keďže v čase smrti poručiťky M. M., rod. B., nebol predmet sporu v jej vlastníctve, nemohol ani prejsť na dedičku MUDr. V. K. V zmysle zásady, že „nikto nemôže preniesť na iného viac práv ako má sám“, preto nemohla MUDr. V. K. uzatvoriť platnú kúpnu zmluvu s kupujúcim M. P., z čoho vyplýva, že ani ďalšie právne úkony nemohli byť platné.

Sťažovateľka sa taktiež nestotožnila so záverom krajského súdu, že platnosť dražby mohla byť posúdená ako predbežná otázka v rámci súdneho sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 258/2006, predmetom ktorého bola žaloba o určenie vlastníckeho práva. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd nemohol posúdiť jej neplatnosť v rámci tohto súdneho konania, pretože neplatnosť dražby bolo možné posúdiť len podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady

č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“), keď podľa § 21 ods. 2 uvedeného zákona osoba, ktorá tvrdí, že boli porušené ustanovenia citovaného zákona, môže v lehote troch mesiacov odo dňa udelenia príklepu požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby.

Sťažovateľka okrem toho v sťažnosti uviedla:

*«Postup všeobecného súdu, ktorý aplikuje určité ustanovenie zákona bez relevantných dôvodov, v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou, treba považovať za postup arbitrárny... Poukazujeme, že porušovateľ sa v žiadnom ohľade nevysporiadal zákonným spôsobom s odvolacími dôvodmi sťažovateľa. Pri svojej rozhodovacej činnosti nepreskúmal rozhodujúce otázky, uspokojil sa s tým, že iba prevzal závery súdu nižšieho stupňa, neaplikoval žiadnu právnu normu. Sťažovateľ má za to, že taká právna norma, v rámci nášho právneho poriadku, ktorá by potvrdzovala ústavnosť sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, v dôvodoch, ktoré porušovateľ uvádza, neexistuje. Nemožno preto akceptovať, ako ústavne súladný porušovateľov výklad k neexistujúcej právnej norme. Taký, porušovateľom vymyslený výklad, ktorého údajným cieľom je dať „zadosťučinenie vyšším princípom spravodlivosti“, ruší účinnosť právnej normy – zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý sťažovateľovmu základnému právu poskytuje ochranu, nakoľko márnym uplynutím zákonnej lehoty zaniklo aj právo žalobcu na určenie neplatnosti dražby a v tomto konaní ho z dôvodu preklúzie, nedostatku aktívnej ako aj pasívnej legitímácie, rozdielneho predmetu konania, nebolo možné priznať... Takéto odlišné ponímanie normatívneho textu je preto treba považovať za prejav arbitrárnosti.»*

Okrem toho sťažovateľka namietala, že krajský súd sa nevyjadril k odvolaním napadnutému výroku o trovách prvostupňového konania, pričom súčasne uviedla, že v rozhodnutí krajského súdu „absentuje akákoľvek odpoveď na odvolacie dôvody sťažovateľa“.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010 boli porušené jej označené

práva, aby uvedený rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr 10021/2011 z 23. februára 2011 vyjadril JUDr. J. A. – predseda kolégia krajského súdu, pričom v podstate zopakoval odôvodnenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010, z ktorého vyplýva:

*„Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, správne vec právne posúdil a vo veci aj správne rozhodol. Odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozsudku, s ktorými sa v celom rozsahu stotožňuje a na ktoré v ostatnom poukazuje.*

*Vo vzťahu k námietke žalovaného uvedenej v odvolaní v tej súvislosti, že súd po uplynutí trojmesačnej prekluzívnej lehoty nemá zákonné oprávnenie skúmať a dokazovať platnosť, prípadne neplatnosť dražby, resp. posudzovať túto otázku ako predbežnú, odvolací súd poukazuje na to, že žaloba v danej veci bola podaná dňa 18. 10. 2006. Dražba predmetných nehnuteľností podľa notárskej zápisnice z č. l. 167 sa uskutočnila dňa 11. 1. 2007, teda cca bez 7 dní 3 mesiace po podaní žaloby vo veci samej. Z uvedeného teda možno vyvodíť ten právny záver, že súd prvého stupňa mohol preskúmať platnosť, resp. neplatnosť predmetnej dražby ako otázku predbežnú, pretože v danom prípade samotná žaloba bola podaná pred uskutočnením tejto dražby.*

*Odvolací súd bol názoru, že za takejto situácie nebolo potrebné podávať žalobu o neplatnosť dražby, keďže otázku dražby riešil ako otázku predbežnú, pretože spor o vlastníctvo pokrýval aj otázku dražby a tým, že tu už spor bol, tak bola zachovaná aj lehota.*

*V tomto prípade bolo treba dať zadosťučinenie vyšším princípom spravodlivosti a vysloviť, že pokiaľ je podaná vlastnícka žaloba a pokiaľ sa vydražiteľ alebo následný vlastník stane účastníkom takéhoto konania, tak lehota, ktorú predpokladá zákon č. 527/2002 Z. z., v ust. § 21 ods. 2 tohto zákona, je zachovaná.*

*Nebolo úplne správne tvrdenie žalovaného, že žalobca o dražbe vedel pred podaním žaloby, pretože ako vyplýva z dokazovania, niektoré úkony týkajúce sa postupu pri výkone záložného práva síce mohli byť realizované pred podaním žaloby, ale dražba samotná prebehla až v priebehu tohto konania, teda po podaní žaloby.*

*Nie je dôvodné ani tvrdenie žalovaného v odvolaní v súvislosti s ľubovôľou súdu pri aplikácii práva a následnom hodnotení dôkazov smerujúcich k jednostranným záverom. Súd prvého stupňa neporušil postup stanovený zákonodarcom v ust. § 132 O. s. p. pri hodnotení dôkazov. Vychádzal zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo a každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Za podstatný pri objasňovaní skutkového stavu považoval celý postup, ktorý predchádzal dražbe nehnuteľnosti. Konštatoval, že cielené prevody mali za cieľ vyvolať účinky nadobudnutia vlastníckeho práva z titulu dobrovoľnej dražby ako originárneho spôsobu nadobudnutia vlastníctva. Takéto závery prijal na základe vykonaného dokazovania a nie je možné ich považovať na nepodstatné, neobjektívne a jednostranné. S nimi sa stotožnil aj odvolací súd. Rozhodovanie o rozsahu dokazovania spadá totiž do výlučnej kompetencie súdu. Prvostupňový súd vykonaným dokazovaním neporušil zásadu vyjadrenú v ust. § 18 O. s. p. – týkajúcu sa rovnakého postavenia účastníkov v konaní a ich rovnakej možnosti uplatnenia ich práv. Zistenia prvostupňového súdu nie sú v rozpore s vykonanými dôkazmi.*

*Neporušil ani článok 36 Listiny základných práv a slobôd týkajúci sa neustranného a spravodlivého procesu, pretože každý dôkaz riadne hodnotil, zdôvodnil, prečo ho považuje za nedôveryhodný a v odôvodnení rozhodnutia svoje stanovisko aj náležité vyložil.*

*Dobrá viera chráni toho, kto vydražil a toho, kto kúpil. V tomto konaní sa žalovaný však nemôže týmto brániť a brať si tento účel zákona (o dobrovoľných dražbách) vo svoj prospech, pretože dokazovaním bolo zistené, čo svojimi úkonmi sledoval a ako sa v celom reťazci správal a choval.*

*So zreteľom na uvedené preto odvolací súd považoval odvolacie námietky žalovaného za nedôvodné.*

*Vo vzťahu k námietke odvolateľa voči trovám prvostupňového konania odvolací súd poukazuje na to, že výška priznaných trov konania súdom prvého stupňa je správna a tieto trovy pozostávajú z trov na právnom zastúpení za úkony (1/ prevzatie a príprava zastúpenia, 2/ podanie žaloby, účasť na pojednávaní dňa 27. 5. 2008, dňa 25. 9. 2008, dňa 25. 11. 2008, dňa 7. 4. 2009 a 3/ vyjadrenie zo dňa 18. 2. 2009), jeden úkon á 911,25 eur x 6 úkonov = 5.467,50 eur + jeden úkon vo výške 1/4 (účasť na pojednávaní dňa 27. 5. 2008) v hodnote 227,81 eur = 5.695,31 eur + DPH vo výške 19 % DPH v sume 1.090,41 eur + 43,71 eur (spolu režijný paušál), úhrne spolu 6.829,43 eur.*

*Preto okolnosti uvádzané navrhovateľom v ústavnej sťažnosti považujeme za nedôvodné a predmetnú sťažnosť navrhujeme zamietnuť.“*

Sťažovateľka v sťažnosti a krajský súd vo vyjadrení uviedli, že netrvajú na ústnom prerokovaní veci a z tohto dôvodu ústavný súd v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom súdneho spisu týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

## II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v... čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny obsah vlastníctva tvorí súhrn subjektívnych vlastníckych oprávnení, medzi ktoré patrí aj právo vec užívať (*ius utendi*), s vecou nakladať (*ius disponendi*), teda oprávnenie vlastníka určovať ďalší právny osud veci. Citovaný čl. 20 ods. 1 ústavy teda nielenže ustanovuje, že každý má právo vlastníť majetok, ale súčasne zaručuje (podobne aj čl. 1 dodatkového protokolu) realizáciu vlastníckych oprávnení vyplývajúcich aj z § 123 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v tomto čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01). Článok 20 ods. 1 ústavy zabezpečuje každému rovnaké zákonné predpoklady a možnosti nadobúdať veci do vlastníctva za podmienok, ktoré sú upravené v ústave alebo v ďalších zákonoch. Vlastnícke právo každej osoby má rovnaký zákonný obsah a požíva ochranu bez ohľadu na to, či ide o štát, právnickú osobu, obec alebo fyzickú osobu. Z formulácie obsiahnutej v čl. 20 ods. 1 ústavy nemožno však odvodzovať ústavné právo

získať vec do svojho vlastníctva (vlastniť majetok) bez dodržania predpokladov, ktoré sú na tento účel upravené zákonmi. Funkcia práva vlastniť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníkovi poskytla a súčasne aj trvale garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemôže obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené

zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Táto povinnosť všeobecných súdov vzhľadom na ich postavenie ako primárnych ochrancov ústavnosti a vzhľadom na povinnosť Slovenskej republiky rešpektovať medzinárodne záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pozri napr. III. ÚS 79/02) zahŕňa zároveň požiadavku rešpektovania procesných garancií spravodlivého súdneho konania vyplývajúcich z čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 dohovoru v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Otázkou, či konanie rešpektovalo princípy uvedené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, posudzuje ESLP so zreteľom na „osobitné okolnosti prípadu“ posudzujúc konanie ako celok.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prerokúvaní a rozhodovaní vecí patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamená nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech

v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05). To znamená, že do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z toho aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces ( IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Judikatúra EŠLP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Higgs c. Francúzsko z 19. februára 1998 a iné).

Náležité odôvodnenie rozhodnutia orgánu verejnej moci, teda aj súdu, je tiež dané vo verejnom záujme z dôvodu, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné.

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach, pokiaľ ide o ústavnosť konania pred orgánmi verejnej moci, vrátane súdnych orgánov, trvá na tom, že takéto konanie má byť v zásade nestranné, nezávislé s využitím všetkých zákonom predpokladaných a vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu týchto procesných postupov.

Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci.

Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 9/00, III. ÚS 199/08).

Z uvedených hľadísk a princípov posúdil ústavný súd aj predmetnú sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010 (ktorým potvrdil rozsudok prvostupňového súdu v spojení s dopĺňacím rozsudkom), pričom dospel k záveru, že táto sťažnosť je dôvodná, a to z toho dôvodu, že krajský súd nedal jednoznačnú odpoveď na sťažovateľkou predložené námietky.

Ústavný súd sa stotožňuje s námietkou sťažovateľky, že v rámci súdneho sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 258/2006, predmetom ktorého bola žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, tento nemohol ako predbežnú otázku posudzovať platnosť, resp. neplatnosť dobrovoľnej dražby, na základe ktorej sťažovateľka nadobudla vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, pretože o neplatnosti dražby možno rozhodovať len v zmysle zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý v § 21 ods. 2 jednoznačne ustanovuje: „V prípade, ak boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu...“.

V tejto súvislosti je potrebné aj obranu krajského súdu spočívajúcu v tvrdení, že „... *nebolo potrebné podávať žalobu o neplatnosť dražby, keďže otázku dražby riešil ako otázku predbežnú, pretože spor o vlastníctvo pokrýval aj otázku dražby a tým, že tu už spor bol, tak bola zachovaná aj lehota*“, odvolávajúcu sa na „*vyššie princípy spravodlivosti*“ považovať za očividné a neodôvodnené či nespravodlivé vybočenie (exces) zo štandardného výkladu, ktoré predstavuje interpretačnú svojvôľu. Inými slovami, krajským súdom (a aj okresným súdom) použitý výklad je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti. K uvedenému ústavný súd už iba dodáva, že ak je k dispozícii viac výkladov právnej normy, je potrebné voliť ten, ktorý vôbec, resp. čo najmenej zasahuje do toho-ktorého základného práva či slobody.

Ústavný súd zároveň odkazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 272/2007 z 1. júla 2008 (Zo súdnej praxe, č. 47/2008) uviedol: „Dražba uskutočnená podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách je neplatná, ak jej neplatnosť určí súd; neplatnosť dražby pritom súd nemôže posudzovať v inom konaní než v konaní podľa § 21 ods. 2 uvedeného zákona. Na uplatnenie práva na určenie neplatnosti dražby je ustanovená lehota troch mesiacov odo dňa príklepu; ide o lehotu prekluzívnu a jej márnym uplynutím právo zaniká. Aj keď neplatnosť dražby môže byť určená len vtedy, ak sa jej zúčastnia (buď ako žalobcovia, alebo ako žalovaní) navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ, predchádzajúci vlastník a osoba dotknutá na svojich právach porušením zákona o dobrovoľných dražbách, zákon nestanovuje žiadnu lehotu, v ktorej sa tieto osoby museli stať účastníkmi konania o takejto žalobe. Lehota ustanovená v § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách slúži k uplatneniu práva na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a nie aj k vymedzeniu osôb, ktoré sa musia konania zúčastniť ako účastníci konania (z hľadiska pasívnej vecnej legitímácie). Ak žaloba o určenie neplatnosti dražby bola podaná v zákonom ustanovenej prekluzívnej lehote, žalobca môže aj po jej uplynutí robiť úkony v zmysle § 92 OSP.“ Zhodné závery vyplývajú aj z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 66/2008 z 30. júna 2009 (Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky, č. 23/2010), resp. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 186/2010 zo 16. decembra 2010 (predložené sťažovateľkou).

Taktiež sa možno stotožniť s námietkou sťažovateľky, že pokiaľ žalobca tvrdí, že k zápisu jeho vlastníckych práv „*nedošlo len v dôsledku administratívneho nedopatrenia*“, a zároveň nedokáže hodnoverne preukázať, že je vlastníkom sporných nehnuteľností, pričom jeho správanie tomu dosiaľ ani nenasvedčovalo (napr. snaha žalobcu uzavrieť s právnym predchodcom sťažovateľky kúpnu zmluvu), „*s poukazom na originárne nadobudnutie predmetu konania právnym predchodcom sťažovateľa je nepodstatné skúmanie relevantnosti vyvlastnenia*“. Krajský súd sa k tejto námietke osobitne nevyjadril, ale stotožnil sa s právnym názorom prvostupňového súdu týkajúcim sa vyhlásenia neplatnosti právneho úkonu – prevodu vlastníckeho práva. Preukázanie vlastníctva sporných nehnuteľností je prioritný právny problém, ktorý musia všeobecné súdy vyriešiť, až následne môžu pokračovať v konaní, keď bude vyriešená táto základná otázka.

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku krajský súd mal uviesť dostatočné relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Tento príkaz o dostatočnosti a relevantnosti dôvodov sa netýka len skutkovej stránky, ale aj právneho posúdenia, ktoré bolo zo skutkových zistení odvodené. Súd má dbať aj na presvedčivosť svojho rozhodnutia.

Na základe týchto skutočností možno konštatovať, že podstata konania, t. j. určenie, či žalobca je, alebo nie je vlastníkom sporných nehnuteľností, nebola zo strany všeobecných súdov dosiaľ vyriešená, naopak, ich rozhodnutím o predbežnej otázke (neplatnosť dobrovoľnej dražby) bol obídený účel pôvodného konania. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu okrem odvolania sa na „*vyššie princípy spravodlivosti*“ nedáva odpoveď na námietky a dôkazy predložené sťažovateľkou. Takýto postup všeobecného súdu je arbitrárny a má za následok porušenie základných práv a slobôd sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010 boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku nálezu).

### III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (podobne § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie [podobne § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

Vzhľadom na to, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 138/2009, 8 Co 139/2009 z 21. januára 2010 došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, ústavný súd tento rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude opätovne meritórne posúdiť odvolacie námietky sťažovateľky, vychádzajúc pritom z odôvodnenia tohto nálezu a ochrany ústavou a medzinárodnými zmluvami zaručených základných práv a slobôd a zároveň opätovne rozhodnúť aj o trovách konania pred všeobecnými súdmi, ku ktorým ústavný súd nepovažoval (vzhľadom na výsledok konania) za potrebné osobitne sa vyjadrovať.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Sťažovateľka žiadala priznať náhradu trov konania v sume 254,88 €.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2009 v sume 721,40 €. V zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov náhrada trov konania za jeden úkon právnej služby je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €, čo pri dvoch úkonoch právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) a dvoch režijných paušáloch predstavuje spolu sumu 254,88 €, ktorú ústavný súd prikázal uhradiť krajskému súdu (bod 3 výroku nálezu).

#### IV.

Ústavnému súdu bol 20. januára 2011 doručený návrh Mesta P. na pristúpenie ako vedľajšieho účastníka do konania vedeného ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 448/2010, ktorý takto odôvodnilo:

*„Rozsudkom Okresného súdu v Prešove zo dňa 07. apríla 2009 sp. zn. 8 C 258/2006 bolo určené, že Mesto P. je vlastníkom parcel C KN 821 - orná pôda o výmere 6.974 m<sup>2</sup>, C KN 824/3 - ostatné plochy o výmere 3.362 m<sup>2</sup> a E KN 1303/12 - orná pôda o výmere 284 m<sup>2</sup> zapísaných na LV č. 13443 k. ú. P.*

*Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21. januára 2010 sp. zn. 8 Co 138/2009, sp. zn. 8 Co 139/2009 bol uvedený rozsudok Okresného súdu v Prešove potvrdený v spojení s doplňacím rozsudkom.*

*Žalované P., s. r. o. podalo ústavnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 21. januára 2010 sp. zn. 8 Co 138/2009, sp. zn. 8 Co 139/2009, v ktorej namietalo porušovanie základných práv a slobôd podľa čl. 2 ods. 2, čl. 20, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, 2 v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy SR, čl. 2 ods. 2, čl. 11, čl. 36 ods. 1, čl. 38 Listiny základných práv a slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

*Vzhľadom na to, že rozsudkami všeobecných súdov bolo určené, že Mesto P. je vlastníkom predmetných nehnuteľností, ako úspešný účastník konania má právny záujem na výsledku konania vedeného pred Ústavným súdom SR o ústavnej sťažnosti.*

*Na parcelách, ku ktorým bolo určené vlastnícke právo sa nachádza časť mestského cintorína od konca 70.-tych rokov 20. storočia a v súlade so zákonom Mesto P. zabezpečuje údržbu mestského cintorína.“*

Podľa § 21 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastníkmi konania sú navrhovateľ a prípadne ten, proti komu návrh smeruje, ako aj osoby, o ktorých to ustanovuje tento zákon.

Podľa § 21 ods. 2 zákona o ústavnom súde vedľajšími účastníkmi konania sú osoby, ktorým toto postavenie priznáva tento zákon, ak sa tohto postavenia nevzdajú. Majú v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastníci konania, konajú však iba sami za seba.

Podľa § 51 zákona o ústavnom súde účastníci konania (o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb) sú sťažovateľ a ten, proti komu sťažnosť smeruje.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku.

Predmetom posudzovaného konania vedeného ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd sťažovateľky. Keďže neexistuje príčinná súvislosť medzi ochranou základných práv a slobôd sťažovateľky a právnym záujmom krajského súdu vystupujúceho v predmetnom konaní na strane odporcu (na jednej strane) a právnym záujmom mesta (na druhej strane), ústavný súd s poukazom na charakter a predmet tohto konania vstup mesta ako vedľajšieho účastníka do konania nepripustil.

Do rozhodovacej činnosti ústavného súdu nemožno bez ďalšieho „prenášať“ jednotlivé inštitúty Občianskeho súdneho poriadku (resp. Trestného poriadku). Ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde pripúšťa iba ich primerané použitie. Ustanovenie § 21 ods. 2 zákona o ústavnom súde je vo vzťahu k ustanoveniu § 31a zákona o ústavnom súde lex specialis, pričom v zmysle uvedeného sa mestu podľa žiadneho ustanovenia zákona o ústavnom súde nepriznáva v predmetnom konaní postavenie vedľajšieho účastníka (podobne II. ÚS 379/09).

Vychádzajúc z uvedených právnych skutočností bolo treba rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo štvrtom výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2011